

2.GHID DE GESTIONARE A CENTRELOR DE TRANZIT

Realizat de Fundația Națională pentru Tineret¹, în colaborare cu Fundația Județeană pentru Tineret TIMIȘ și cu sprijinul Centrului Europe Direct Timișoara - coordonat de Reprezentanța Comisiei Europene în România².

Tranzitul refugiaților ucraineni nu este unul ușor. De multe ori călătoresc sute, chiar mii de km până la punctele de frontieră din vestul României sau până în orașele care au aeroporturi internaționale. Stresul, la care se adaugă nopți nedormite și foarte mulți km parcurși (cu automobilul sau cu alte mijloace de transport), constituie un risc pentru sănătatea și siguranța lor. Drept urmare, cei care se adăpostesc din calea războiului au nevoie de tot sprijinul necesar, inclusiv sub forma unui loc în care pot să înnopteze și să se odihnească timp de 1-3 zile. Nu trebuie să uităm faptul că cei mai mulți dintre refugiați au lăsat în urmă tot ceea ce au agonisit, resursele acestora fiind limitate. Mai mult, fiecare economie făcută în drumul lor către destinația finală (fie în România, fie în străinătate) le va fi necesară pentru a-și începe o nouă viață.

Cu cât aceste centre sunt mai multe într-o comunitate, cu atât ridicăm presiunea de pe umerii membrilor comunităților noastre, în special cu privire la gestionarea unui flux dinamic de beneficiari. Chiar dacă, în teorie, pare mai simplu a găzdui continuu persoane care înnoptează pentru scurte perioade de timp, în practică, este mai provocator. Totodată, prin crearea unor astfel de centre de tranzit, pe de o parte, oferim beneficiarilor posibilitatea de a lăsa locuri libere, în apartamente și case private, pentru semenii lor care au nevoie de găzduire pe termen mai lung și, pe de altă parte, dăm o mână de ajutor autorităților publice care, din lipsa locurilor de cazare, ar fi nevoite să găzduiască beneficiarii în corturi, săli de sport sau alte spații de acest gen. Așadar, experiența noastră de

¹ Potrivit Art.14 alin.1 din Legea Tinerilor nr.350/2006, „Fundația Națională pentru Tineret este persoană juridică de drept privat și de utilitate publică, autonomă, neguvernamentală, nepolitică și fără scop lucrativ, a cărei adunare generală este constituită din reprezentanții fundațiilor județene pentru tineret și a municipiului București, care își exprimă adeziunea la scopul acesteia”: www.rotineret.ro

² <https://europedirect-tm.ro>

până acum, cu toate provocările întâmpinate, reprezintă o importantă resursă pentru susținerea și a celorlalte fundații care au posibilitatea de a deveni un astfel de sprijin pentru cetățenii străini proveniți din zona conflictului armat din Ucraina.

Dar, pentru a organiza un astfel de centru, trebuie să acordăm atenție mai multor componente: este important să alegem spațiul potrivit, să ne organizăm echipa, să identificăm și să comunicăm cu alți actori care pot sprijini demersul nostru în diferitele sale etape, să facem cunoscut acest centru, astfel încât beneficiarii să afle de el. Nu în ultimul rând, având în vedere că un astfel de demers este imposibil fără încrederea comunității și a beneficiarilor că centrul de tranzit gestionat de noi este un spațiu sigur, este necesar să comunicăm public, constant și consistent.

Drept urmare, sperăm ca recomandările noastre să fie de ajutor cât mai multor fundații care au posibilitatea de a deschide un astfel de centru. În acest mic ghid, vă prezentăm succint pașii pe care noi îi considerăm necesari și utili a fi parcurși, precum și aspectele care trebuie avute în vedere, după cum urmează:

IDENTIFICAREA ȘI EVALUAREA RESURSELOR

Odată stabilit că fundația dorește să deschidă și să gestioneze un centru de tranzit, este necesar să evaluați resursele de care dispuneți (spațiu, dotări, echipă etc.). Nu este o regulă că puteți deschide un astfel de centru doar dacă fundația voastră dispune de toate resursele. Puteți identifica și colaboratori pentru oricare dintre acestea (inclusiv cu privire la spațiu), putând astfel să deschideți un centru în parteneriat cu altcineva. De asemenea, puteți colabora cu centrele de colectare a donațiilor pentru completarea dotărilor necesare și pentru aprovizionarea permanentă cu produse. Orice mână de ajutor este binevenită, așadar, vă încurajăm să contactați alte ONG-uri, instituții publice, agenți economici etc.

De asemenea, chiar dacă fundația nu poate să inițieze un astfel de demers, la fel de util este și dacă vă alăturați unuia deja existent. Contactați alte centre de tranzit din comunitatea locală, întrebați ce nevoi au și contribuția voastră, oricât de mică, va aduce un sprijin important. Totodată, nu evitați să vă implicați organizațiile membre, chiar și prin rotație, în funcție de posibilitățile și disponibilitatea acestora. Știm că sectorul de tineret este unul cu resurse austere, însă, mână de la mână, putem ajuta pe alții mai în nevoie ca noi.

Dacă alegeți să gestionați un centru, este important de menționat că, puteți depune câteva diligențe și pentru acoperirea, cel puțin parțială a costurilor, prin:

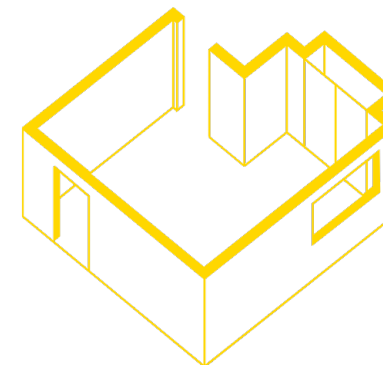
- comunicarea cu autoritățile publice legat de aplicarea OUG nr.15/2022 și a HG nr.315/2022;
- transmiterea de solicitări către furnizorii de utilități (apă, energie electrică, termică, gaze naturale, salubritate) prin care să le solicitați sprijinul prin acoperirea unei părți din costuri;
- contactarea restaurantelor și a furnizorilor de catering care să doneze câteva porții de mâncare zilnic pentru persoanele cazate;
- deschiderea unui punct de colectare a donațiilor care să asigure consumabilele necesare centrului de tranzit (în cazul în care nu identificați un astfel de centru în comunitatea voastră).

TRANSFORMAREA UNUI SPAȚIULUI ÎN CENTRU DE TRANZIT

Dacă fundația nu are spații de cazare disponibile, dar are alt spațiu pe care îl poate transforma în centru de tranzit, trebuie să ții cont de anumite CARACTERISTICI PE CARE ACEST SPAȚIU TREBUIE SĂ LE AIBĂ, după cum urmează:

- **Să fie potrivit sau adaptabil pentru a găzdui persoane** (să fie igienizat și să aibă ferestre);
- **Să fie sigur** (păstrarea căilor de acces și evacuare libere și în stare de utilizare);
- **Să fie ferit de umezeală și, în același timp, să fie asigurate controlul și supravegherea din punct de vedere al prevenirii incendiilor** (inclusiv prin dotarea cu mijloace tehnice de apărare împotriva incendiilor);
- **Să aibă toalete** (preferabil diferențiate) **și dușuri**;
- **Să aibă funcționale instalația electrică, de încălzire și de internet**;
- **Să fie ușor accesibil** (amplasat în apropierea mijloacelor de transport în comun și a parcărilor);
- **Să fie vizibil** (semnalizat prin afișaje care să indice locația centrului de tranzit, inclusiv direcțiile către aceasta, dacă este necesar).

La amenajarea centrului, recomandăm ÎMPĂRȚIREA SPAȚIULUI ÎN 5 ZONE, după cum urmează:

- **Zona de dormit** (care trebuie să asigure aprox. 7-10 mp/pat sau saltea);
- **Zona băilor** (dușuri și toalete);
- **Zona de pregătire și servire a mesei**;
- **Zona de joacă pentru copii**;
- **Zona de informare**;
- **Zona pentru animale de companie.**

Odată ales și curățat spațiul, acesta trebuie dotat corespunzător, astfel încât să devină centru de tranzit. DOTĂRILE MINIME pe care recomandăm să le aibă sunt:

- Pentru zona de dormit:** paturi cu saltele, paturi de campanie (sau cel puțin salte); pătuțuri pentru bebeluși/ copii mici; lenjerii de pat, perne, păături/ pilote, prosoape;
- Pentru zona băilor:** mașină de spălat haine; uscător de haine (opțional); coșuri de rufe pentru prosoapele oferite de centru; coșuri de gunoi;
- Pentru zona de pregătire și servire a mesei:** mese și scaune; frigider (cel puțin 1); plită electrică; cuptor cu microunde; fierbător pentru apă; cafetieră (opțional); vase pentru gătit (cel puțin 1 set, în special pentru persoanele cu regim alimentar special); coșuri gunoi;

- d) **Pentru zona de joacă pentru copii:** mobilier pentru copii și adolescenți; jocuri și jucării pentru diverse vârste;
- e) **Pentru zona de informare:** calculatoare, imprimante, prelungitoare (în cazul în care nu puteți instala câte 1/ fiecare pat)
- f) **Pentru zona dedicată animalelor de companie:** culcușuri, boluri.

Totodată, este necesar să amenajați un spațiu pentru instrumentele de curățenie (aspirator, găleți, mopuri, mănuși, perii de curățat etc.), precum și un spațiu pentru provizii alimentare și nealimentare.

APROVIZIONAREA CENTRULUI

Autoritățile publice sprijină șederea pe teritoriul României a cetățenilor străini proveniți din zona conflictului armat din Ucraina, inclusiv prin furnizarea acestora de tichete de masă (dar, pentru aceasta, trebuie ca fundația să fie proactivă, să mențină o strânsă legătură cu furnizorii de tichete și să direcționeze beneficiarii spre punctele de înregistrare și ridicare a tichetelor). Cu toate acestea, având în vedere că unii beneficiari se pot caza la ore târzii, recomandăm să aprovizionați centrul de tranzit cu:

- ALIMENTE NEPERISABILE (conserve, mâncare dehidratată rece, apă, alimente ambalate, precum și mâncare pentru animalele de companie) și cu VESELĂ DE UNICĂ FOLOSINȚĂ;
- ECHIPAMENTE MEDICALE DE SUSȚINERE A RĂNIȚILOR: truse de prim ajutor; garouri, bandaje sterile, tifon medical, șervețele dezinfectante, spirt, plasturi medicali, pansamente ocluzive; medicamente (analgezice – pastile și fiole, Aspirină solubilă, Concor, Nurofen, Fervex, Strepsils, spray pentru nas, Ditralax, antiseptice, NoSpa, medicamente antiacid, efervescente, Nimesil, Clorhexidină, apă oxigenată, emulsie sintomicină, enzime pancreatice), scaune cu rotile pliabile și cadre destinate persoanelor cu deficiențe locomotorii, bastoane etc.
- PRODUSE DE IGIENĂ: scutece, deodorante, absorbante, hârtie igienică, șervețele umede, etc.;

Totodată, recomandăm aprovizionarea periodică cu produse de curățenie.

Pentru a nu stoca prea multe produse, considerăm necesară supravegherea permanentă a cantităților și verificarea necesarului. Este important să conștientizăm că suntem într-o perioadă în care resursele trebuie să ajungă la cât mai mulți destinatari, drept urmare, dacă nu avem nevoie, cel mai bine este să direcționăm acele produse către transportul de donații destinate punctelor cu flux mai mare de persoane.

ORGANIZAREA ECHIPEI & FUNCȚIONAREA CENTRULUI

Pentru început, este necesar să aveți cel puțin o persoană responsabilă de promovarea centrului în comunitățile online și offline care ajută ca informația despre existența centrului de tranzit să ajungă mai repede la potențialii beneficiari. Dacă nu aveți în echipă vorbitori de limbă ucraineană sau rusă, puteți căuta sprijin în rândul comunităților de traducători voluntari (ex.: organizațiile minorităților, organizațiile studențești, grupurile online de traducători etc.).

Apoi, pentru ca centrul de tranzit să fie funcțional, recomandăm organizarea unei echipe de 5 până la 10 persoane (în funcție de capacitatea de cazare a centrului de tranzit), angajate sau voluntare. În cazul echipei de 5 persoane, aceasta se va compune din:

a) **1 coordonator**, care îndeplinește cel puțin următoarele sarcini:

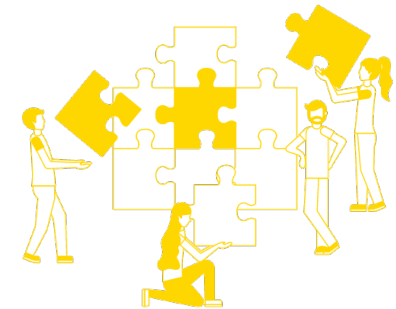
- este persoană de contact pentru centrul de tranzit;
- menține legătura cu autoritățile publice;
- menține legătura cu grupurile locale de sprijin, atât pentru primirea beneficiarilor, cât și pentru aprovizionarea centrului cu dotările și resursele necesare;
- recrutează membrii echipei (în cazul în care nu cooperează cu altă structură care asigură acest serviciu);
- supraveghează întreaga activitate din centru și, implicit, pe cea a echipei sale;
- ține evidența fluxului din centru (monitorizează înregistrarea beneficiarilor, precum și gradul de ocupare a locurilor);
- ține evidența proviziilor necesare (alimentare și nealimentare).

b) **1 facilitator pentru cetățenii străini proveniți din zona conflictului armat din Ucraina** (de preferat vorbitor de limbă ucraineană sau rusă), care îndeplinește cel puțin următoarele sarcini:

- asigură servicii de traducere, ca sprijin acordat coordonatorului în comunicarea cu potențialii beneficiari;
- asigură, inclusiv prin afișaj, informații corecte, din surse sigure (ex.: accesul și drepturile cetățenilor ucraineni în România³, informații utile în limba ucraineană⁴, metodele de a solicita azil în România⁵ etc.)
- facilitează contactarea autorităților publice din România și/sau a furnizorilor de servicii de consiliere (dacă este cazul).

c) **3 îngrijitori**, care îndeplinesc următoarele sarcini:

- transportă produsele pentru dotarea centrului, precum și a proviziilor alimentare și nealimentare;
- asigură curățenia și igiena zilnică a centrului, în toate zonele sale;
- spală și usucă lenjeriile și prosoapele după eliberarea spațiului sau ori de câte ori este necesar;
- asigură sprijin beneficiarilor cu deficiențe locomotorii, a mamelor cu copii mici și a altor beneficiari care sunt în nevoie.

³ https://www.gov.ro/fisiere/impreuna_ajutam_mai_mult/Brosura-A5-ROU.pdf

⁴ https://www.gov.ro/fisiere/impreuna_ajutam_mai_mult/Poster-A3-first-page.pdf

⁵ <https://dopomoha.ro/ro/>; <https://www.gov.ro/ro/ucraina-impreuna-ajutam-mai-mult>

O echipă de 5 membri este suficientă dacă aceștia asigură servicii 8h/zi. Dar, având în vedere că sosirile la centru pot avea loc la orice oră, coordonatorul centrului, ca persoană de contact, va avea și misiunea de a asigura primirea și instalarea beneficiarilor nou-veniți. În situații de flux mare, recomandăm mărirea echipei și asigurarea serviciilor non-stop (caz în care este de ajutor să aveți și coordonatori de tură).

Dacă alegeți să colaborați cu voluntari, puteți găsi recomandările pentru recrutarea și managementul acestora în ghidul aferent.

Indiferent de componența echipei (personal angajat sau voluntari), este extrem de important ca aceasta să fie instruită și fiecare membru al său să știe ce are de făcut, să comunice prietenos cu beneficiarii, să respecte intimitatea și demnitatea acestora și să asigure o atmosferă caldă, empatică și de conviețuire în armonie.

COMUNICAREA PUBLICĂ

Înainte, dar și după deschiderea centrului, vă recomandăm să depuneți toate eforturile necesare pentru ca despre el să afle beneficiarii vizați. Așadar, promovați online (prin postări, anunțuri), dar implicați și presa (contactați toți agenții de promovare disponibili în comunitatea voastră - posturi TV, ziare, bloggeri etc.). Nu în ultimul rând, promovați centrul în grupurile online de sprijinire a cetățenilor proveniți din zona conflictului armat din Ucraina. Dați dovadă de transparență, publicați cât mai multe imagini și filmări cu centrul, astfel încât beneficiarii să decidă informat dacă se îndreaptă spre centrul gestionat de voi sau aleg altă opțiune. O bună comunicare ajută beneficiarii inclusiv să economisească timp, resurse de energie și de combustibil etc.

Așa cum subliniam și în introducerea acestui ghid, o activitatea umanitară a unui centru de tranzit este imposibilă fără încrederea comunității și a beneficiarilor. Drept urmare, nu este suficient să se afle că s-a deschis (încă) un centru, ci este necesar ca aceștia să știe, mai întâi, cine îl gestionează, cum este resursa umană implicată, cum arată centrul, ce condiții oferă etc.

Așadar, anunțul privind activitatea Centrului de Tranzit trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

- **Denumirea aleasă** (centrului i se poate alătura denumirea spațiului/ clădirii, dacă aceasta este una ușor identificabilă, sau denumirea fundației);
- **Adresa** (adresa exactă, împreună cu toate elementele cunoscute de comunitate – ex.: denumirea sub care este cunoscută clădirea, pentru ca beneficiarii să fie mai ușor direcționați);
- **Faptul că activitatea centrului este gestionată de fundație** (este important ca populația să înțeleagă cine este organizatorul, un demers fără o astfel de informație inspiră neseriozitate și, implicit, neîncredere – ceea ce va duce la evitarea acestui centru și la un efort suplimentar din partea beneficiarilor pentru a identifica alte soluții);

- **Lista clară a facilităților și dotărilor centrului** (beneficiarii au nevoie de astfel de informații, pentru a putea ști dacă pot găsi acolo cele necesare – servicii & produse);
- **Persoana de contact și numărul de telefon** (recomandăm comunicarea telefonică, deoarece este mult mai la îndemâna beneficiarilor, decât comunicarea prin e-mail).

Dacă nu zilnic, măcar săptămânal (fără a se depăși această perioadă), recomandăm informarea publică cu privire la fluxul din cadrul centrului și, dacă este cazul, necesarul pentru aprovizionarea centrului (dacă aveți nevoie de anumite produse specifice). Evitați comunicările impersonale. Este important ca beneficiarii și comunitatea să poată asocia centrul cu echipa. Acest factor ajută la crearea unui ambient primitiv și prietenos. Însă, atunci când optați pentru folosirea imaginilor și filmărilor, asigurați că protejați imaginea beneficiarilor (în special a copiilor), că le respectați intimitatea și demnitatea.

În ceea ce privește comunicările online, pentru a spori vizibilitatea contextelor de sprijin organizate și susținute de fundații, în special pentru informarea beneficiarilor care traversează țara, cu privire la care sunt centrele de tranzit din rețeaua noastră, dar și pentru a facilita și informarea reciprocă a tuturor fundațiilor, precum și schimbul comun de bune practici, vă încurajăm ca, pe lângă elementele de identificare a fundației voastre, să folosiți și hashtag-urilor **#ÎmpreunăPentruUcraina** și **#SolidaritateaFundațiilorPentruTineret**.

ECHIPA FNT VĂ POATE SUSȚINE PRIN:

- Organizarea de sesiuni online pentru sprijinirea membrilor echipei în aplicarea recomandărilor din acest ghid, indiferent că aceștia sunt angajați sau voluntari (dacă este necesar);
- Coordonarea procesului de recrutare și instruire a echipelor mobile de voluntari naționali care, în principal, se vor deplasa să sprijine fundațiile pentru tineret care nu pot recruta voluntari locali, precum și susținerea mobilității acestora - cheltuieli de transport, cazare, masă (dacă este necesar și în limita resurselor financiare atrase de FNT din donații);
- Acordarea de sprijin pentru redactarea comunicatelor de presă și a altor mesaje publice - inclusiv prin furnizarea bazei de date cu contactele agenților de promovare disponibili în comunitatea voastră - posturi TV, ziare, bloggeri etc. (dacă este necesar);
- Comunicarea cu alte fundații pentru tineret pentru asigurarea dotărilor (dacă este necesar);
- Promovarea publică a disponibilității locurilor în centrele de tranzit gestionate de fundațiile pentru tineret.

